nieuws

Acuut erosierisico op ruim 4.500 ha landbouwgrond

nieuws

Van de 145.000 hectare landbouwgrond in Vlaanderen die potentieel risico loopt op bodemerosie, had 38.117 hectare in 2019 een erosierisico hoger dan 10 ton per hectare per jaar. Op middellange termijn is dit te hoog. 4.677 hectare loopt acuut risico op bodemverlies door watererosie. “We zien wel dat het erosierisico afnam door een verstrenging in 2016 van de verplichte erosiemaatregelen voor landbouwer”, vertelt Brigitte Borgmans van het departement Omgeving. “De oppervlakte in de hoogste erosie-risicoklassen halveerde zelfs. De maatregelen doen dus hun werk.”

25 AUGUSTUS 2020 – LAATST BIJGEWERKT OM 14 SEPTEMBER 2020 14:56

Van de 145.000 hectare landbouwgrond in Vlaanderen die potentieel risico loopt op bodemerosie, had 38.117 hectare in 2019 een erosierisico hoger dan 10 ton per hectare per jaar. Op middellange termijn is dit te hoog. 4.677 hectare loopt acuut risico op bodemverlies door watererosie. “We zien wel dat het erosierisico afnam door een verstrenging in 2016 van de verplichte erosiemaatregelen voor landbouwer”, vertelt Brigitte Borgmans van het departement Omgeving. “De oppervlakte in de hoogste erosie-risicoklassen halveerde zelfs. De maatregelen doen dus hun werk.”
Door watererosie spoelen vruchtbare aarde, nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen af van de akkers. Het is een gekend fenomeen in Vlaanderen, dat vooral plaatsvindt in de maanden mei-juni. Tijdens die periode komen meer intense buien voor, terwijl de akkers nog maar weinig bedekt zijn met de pas opgekomen voorjaarsgewassen. Al sinds de jaren 80 wordt erosie onderzocht in Vlaanderen. De jongste jaren kwam het bij ons meer onder de aandacht, onder andere door de gewijzigde randvoorwaarden op sterk erosiegevoelige percelen.

Het departement Omgeving van de Vlaamse overheid coördineert het bodembeschermingsbeleid en volgt de evolutie van het erosierisico op. Het bodemerosierisico van een landbouwperceel wordt berekend met een model dat rekening houdt met teelten, teelttechnieken, bodemtypes en perceeleigenschappen zoals de helling, de ligging en de oppervlakte. Het risico dat bodemdeeltjes wegspoelen bij een stevige regenbui is groter op grote steile percelen dan op vlakkere of kleinere percelen. Teelten zoals maïs en aardappels geven meer risico op erosie dan wintergranen. Leembodems zijn gevoeliger voor erosie dan zandbodems, waar het water sneller infiltreert.

Overzicht van het erosierisico tussen 2008 en 2019.

In 2019 lag het bodemerosierisico op het laagste peil sinds 2008, maar sinds 2016 is het niet meer noemenswaardig gedaald. Op percelen met een hoog erosierisico worden gewassen geteeld en teelttechnieken toegepast die niet aangepast zijn aan de

draagkracht van de bodem. Die combinatie zorgt voor blijvende bodemschade, maar kan ook modderstromen en het dichtslibben van waterlopen veroorzaken.

In 2019 had 38.117 hectare landbouwgrond een risico op bodemerosie door afstromend water hoger dan 10 ton per hectare per jaar. Van die 38.117 hectare heeft landbouwgrond uit de twee hoogste categorieën een acuut erosierisico (4.677 ha). Van de landbouwpercelen met acute problemen vallen 2.238 hectare in de hoogste erosie-risicoklasse met een risico van meer dan 25 ton erosie per hectare per jaar. De andere 2.439 hectare zitten in de erosie-risicoklasse van 20 tot 25 ton erosie per hectare per jaar.

Vooral maïs en ajuinen op percelen met acuut erosierisico

In de hoogste erosie-risicoklasse van meer dan 25 ton per hectare per jaar wordt de grootste oppervlakte ingenomen door maïs (57%). Het gaat vooral om maïs op heel erg steile percelen of op percelen waar de landbouwers niet de verplichte maatregelen tegen erosie nemen. Nochtans is het perfect mogelijk om het erosierisico van maïs, ook op zeer erosiegevoelige percelen, te beperken door niet-kerende bodembewerking correct toe te passen. Dat is wel moeilijker in een monocultuur maïs omdat een groenbedekker inzaaien daar minder gemakkelijk inpasbaar is.

De tweede grootste oppervlakte in de erosie-risicoklasse van meer dan 25 ton per hectare per jaar wordt ingenomen door ajuinen (10%). Een eerder kleine teelt, maar super erosiegevoelig en eigenlijk bestaan er voor ajuinen geen efficiënte technieken om erosie tegen te gaan.

Verplichte maatregelen werpen vruchten af

Vlaanderen heeft al een hele weg afgelegd. Sinds 2005 moeten landbouwers verplicht maatregelen nemen op hun meest erosiegevoelige percelen en sinds 2016 zijn die verplichtingen nog uitgebreid en verstrengd. De oppervlakte landbouwpercelen met een erosierisico van meer dan 20 ton per hectare per jaar, is daardoor in 2016 gehalveerd. De overblijvende 4.677 hectare verkeren wel nog in acuut gevaar.
“Met het steeds grilligere weersverloop is het belangrijk de bodems zo gezond mogelijk te houden”, stelt Borgmans. “Zo kunnen ze tegen een stootje en vormen ze een buffer bij extreme weeromstandigheden, zowel tegen droogte als overstromingen.”

Niet meer ploegen en betere bodembedekking op risicopercelen helpt
Landbouwers kunnen heel wat doen om het erosierisico te verlagen. Bij hun teeltkeuzes rekening houden met de erosiegevoeligheid van percelen en in de winter groenbedekkers inzaaien, heeft al een grote impact. Niet meer ploegen en niet-kerende bodembewerking toepassen is erg efficiënt om erosie tegen te gaan. Tussen aardappelruggen kunnen drempeltjes aangelegd worden die de erosie afremmen, daarvoor bestaan ook machines.

Erg erosiegevoelige teelten zoals ajuinen en andere groenten, staan bij voorkeur niet op erosiegevoelige percelen. Het is beter om voor gras, luzerne of wintergranen te kiezen. Ook bij maïs, aardappelen en bieten wordt het erosierisico best verlaagd via een aangepaste teelttechniek en het zorgen voor voldoende teeltafwisseling.

> Bekijk de VILT-reportage over niet-kerende bodembewerking

Laat de bodem even rusten en recupereren, door het jaar na een erosiegevoelig gewas voor een bodemvriendelijke teelt te kiezen. Landbouwers die maïs nodig hebben als veevoeder en alleen maar over sterk hellende percelen beschikken, kunnen het risico verlagen door niet-kerende bodembewerking toe te passen. Dat moet dan wel volgens de regels van de kunst: met vooraf een groenbedekker. Om die groenbedekker goed te laten groeien, moet hij bovendien vroeg genoeg ingezaaid worden en dat kan moeilijk zijn, zeker bij een monocultuur maïs. Overstappen op een ander voedersysteem en maïs vervangen door een dieet op basis van gras en luzerne en klaver kan ook, maar dat is best ingrijpend.

Meer informatie vind je in het rapport van het Departement Omgeving

Bron: Eigen verslaggeving

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact
M • info@vilt.be

Volg ons op:
screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada